

JAK PRZERWAĆ KONTINUUM PRZEMOCY WOBEC Kobiet I DZIEWCZYN

ZAWIERA FAKTY, HERSTORIE I OPISY KAMPANII
PUBLIKACJA EUROPEJSKIEGO LOBBY KOBIEI

Niezależnie od postępu w zakresie ustanawiania równości między kobietami a mężczyznami na przestrzeni ostatnich dekad na świecie wciąż nie ma choćby pojedynczego kraju, w którym kobiety i dziewczyny byłyby wolne od męskiej przemocy, nie istnieje też sfera życia dowolnej kobiety, w której nie byłaby ona narażona na akty przemocy ze strony mężczyzny. Jedna na trzy kobiety w UE, czyli 62 miliony kobiet, doświadczyły fizycznej lub/i seksualnej przemocy od momentu ukończenia 15 lat.

Męska przemoc wobec kobiet nie zna geograficznych granic, ograniczeń wiekowych ani żadnych klasowych, rasowych czy kulturowych podziałów. Wyraża się ona w wielu formach i obejmuje ogromną pulę różnych sprawców, począwszy od intymnych partnerów czy członków rodziny, poprzez współpracowników i przyjaciół, aż po nieznanymi i podmioty instytucjonalne, takie jak policja, przedstawiciele służby zdrowia, nauczyciele czy żołnierze. **Wszystkie formy męskiej przemocy wobec kobiet są powiązane i tworzą swoiste kontinuum przemocy** (jak określiła to Profesorka Liz Kelly już w 1988 roku), przybierając bardzo różnorodne formy, od oczywistych nadużyć praw kobiet po subtelne lub zakamuflowane formy kontroli nad ich życiem, ciałem i seksualnością.

Męska przemoc wobec kobiet jest w oczywisty sposób powiązana z kulturą seksizmu we współczesnych społeczeństwach, wzmacnianą przez mniej bezpośrednie formy przemocy wobec kobiet, takie jak kobiece ubóstwo, zależność ekonomiczna, luka płacowa dotycząca także wysokości emerytur, nieproporcjonalny udział kobiet w życiu politycznym i niedostatek demokracji parytetowej, nierówny dostęp kobiet do publicznych służb i podstawowych dóbr (także w obszarze zdrowia, edukacji, kultury, transportu, własności mieszkaniowej), seksistowskie stereotypy upowszechniane w mediach, etc.

Wszelkie formy przemocy wobec kobiet służą ich ucieszeniu i utrzymaniu w podporządkowanej pozycji.

Z tych wszystkich powodów ukrócenie męskiej przemocy wobec kobiet i dziewczyn jest wstępnym warunkiem osiągnięcia prawdziwej równości między kobietami i mężczyznami! To czas, by wysłuchać głosów ofiar i położyć kres bezkarności, pociągając wszystkich sprawców w całej Europie do odpowiedzialności!

Zahamowanie wszelkich form przemocy wobec kobiet i dziewczyn musi być wsparte wewnętrznym zobowiązaniem Unii Europejskiej (UE) i wszystkich państw członkowskich do osiągnięcia równości płci i promocji praw kobiet, jako fundamentalnej i nadrzędnej wartości UE, co wynika z Artykułu 2 Traktatu o Unii Europejskiej i z założeń Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Jakiegokolwiek działanie prowadzące do ograniczenia przemocy wobec kobiet powinno opierać się na kompleksowej wizji działań, które bezpośrednio odnoszą się do męskiej przemocy, naświetlając skalę problemu i jej wpływ na wszystkie aspekty zagadnienia.

**MECHANIZM PRZEMOCY JEST TYM, CO NISZCZY KOBIETY,
NARZUCA IM KONTROLĘ, UMNIĘSZA ICH ZNACZENIU,
WSKAZUJĄC KOBIETOM 'ICH MIEJSCE':
EVE ENSLER, INICJATORKA RUCHU V-DAY**

Przemoc wobec kobiet i dziewczyn to jedno z paneuropejskich wyzwań. Wymaga systemowej paneuropejskiej odpowiedzi:

- ⇒ Uznanie, przez UE i wszystkie państwa członkowskie, wszelkich form przemocy wobec kobiet jako części kontinuum przemocy ze względu na płeć;
- ⇒ Ratyfikacji i wdrożenia Konwencji Stambulskiej na ogólnym poziomie UE;
- ⇒ Ratyfikacji i wdrożenia Konwencji Stambulskiej przez wszystkie państwa Unii Europejskiej;
- ⇒ Strategii UE z uwzględnieniem bezpośredniej kryminalizacji wszelkich form męskiej przemocy wobec kobiet i dziewczyn oraz wsparcia dla wszystkich kobiet i dziewczyn będących ofarami;
- ⇒ Koordynacji procesów zwalczania przemocy wobec kobiet i dziewczyn na poziomie całej Unii Europejskiej, pod parasolem działań Komisji Europejskiej w zakresie równości płci;
- ⇒ Metodycznych konsultacji i zrównoważonego finansowania dla organizacji kobiecych świadczących wsparcie kobietom i dziewczynom będącym ofarami przemocy oraz rozwój praktyk lobbystycznych i kampanii zwiększających świadomość skali problemu w całej UE, na poziomie narodowym i lokalnym.

Zawartość niniejszej broszury jest wypadkową ustaleń ekspertek Obserwatorium Przemocy wobec Kobiet przy Europejskim Lobby Kobiet (ang. EWL Observatory on VAW). Tworzą one wyjątkową formację ustanowioną 20 lat temu w celu zawiązania współpracy między 35 kobietami reprezentującymi kobiece organizacje pozarządowe i środowiska akademickie, działającymi jednocześnie na poziomie lokalnym i paneuropejskim, dążącymi do niwelowania męskiej przemocy wobec kobiet i dziewczyn w regionie. Obserwatorium wspiera działania lobbystyczne organizacji członkowskich Europejskiego Lobby Kobiet w całej Europie.

Znajdziesz tutaj dane, informacje o kampaniach i historie, które ilustrują bieżące realia oraz skalę przemocy wobec kobiet i dziewczyn w Europie. Mamy jednak znacznie więcej inspirujących przykładów akcji przeciwdziałających przemocy wobec kobiet i dziewczyn, które nie miały szansy zmieścić się w broszurze. By dowiedzieć się więcej, skontaktuj się z organizacjami członkowskimi Europejskiego Lobby Kobiet.

www.womenlobby.org

Facebook: [European Women's Lobby](https://www.facebook.com/EuropeanWomenLobby)

Twitter: [@EuropeanWomen](https://twitter.com/EuropeanWomen)

EWL w Polsce reprezentuje Stowarzyszenie Współpracy Kobiet

NEWW (Network of East West Women). www.neww.org.pl

Facebook: [Stowarzyszenie Współpracy Kobiet NEWW-Polska](https://www.facebook.com/StowarzyszenieWspolpracyKobietNEWW-Polska)

Tłumaczenie na język polski: Julia Gierczak

PRZEMOC ZE STRONY MĘSKICH CZŁONKÓW RODZINY I PARTNERÓW

FAKTY

95%

wszystkich aktów przemocy domowej stanowią akty męskiej przemocy wobec kobiet.

43%

kobiet w UE doświadczyły psychicznej przemocy ze strony partnera od momentu ukończenia 15 lat.

50

kobiet w Europie pada ofiarą morderstw ze strony obecnych lub byłych partnerów każdego tygodnia.

- Z prowadzonych badań wynika, że **30%** spośród imigrantek mieszkających w Europie na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy, nieobjętych oficjalnymi statystykami, było ofiarami przemocy domowej.
- Kobiety z niepełnosprawnością są o **40%** bardziej prawdopodobnymi ofiarami przemocy domowej w porównaniu do pozostałych kobiet w populacji.
- **1** na **4** kobiety powyżej 60 roku życia w Europie doświadczyła molestowania lub przemocy w omawianym okresie ostatnich 12 miesięcy.
- **5** na **6** kobiet w Austrii nie zgłasza nawet najbardziej drastycznych aktów przemocy domowej policji ani innym organom władzy.

HERSTORIA

„Dobro powstrzymuje zło: oto co dla mnie oznacza działalność schroniska dla kobiet **Orange House w Holandii**”, mówi Mimi. Mimi trwała przez wiele lat w przemocowych relacjach, wielokrotnie była bita i poniżana przez swojego męża. Punktem zwrotnym, który zdecydował o jej odejściu od męża, był moment, w którym najstarszy syn powiedział do niej: „Mamo, jesteś taka zmęczona. Zawsze myślałaś o innych, teraz powinnaś pomyśleć o sobie samej”. Odeszła razem z dziećmi, by już nigdy nie wrócić. Pobyt w schronisku dla kobiet i wsparcie psychologiczne, które otrzymała ona sama i jej dzieci zmotywowało i wzmocniło ją na tyle, że była w stanie po pewnym czasie porozmawiać z byłym mężem, odważnie broniąc własnych racji. „Byłam inną osobą, mieszkając w domu z mężem. W tej chwili, w schronisku, ponownie zaczynam być tą Mimi, którą byłam na samym początku. Jestem wolna, wróciłam. Mimi wróciła”.

KAMPANIA

IC Change Campaign (Wielka Brytania) ma na celu zwiększenie widzialności codziennych przejawów przemocy wobec kobiet i dziewczyn w Wielkiej Brytanii, także w sferze prywatnych relacji intymnych. W szczególności kampania służy wzmocnieniu świadomości oraz budowaniu pewności, że rząd Wielkiej Brytanii wywiąże się ze swojego zobowiązania dotyczącego wdrożenia postanowień **„Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej”**. Kampania jest prowadzona przez oddolne inicjatywy złożone w całości z wolontariuszy i wolontariuszek i wspierane przez szereg organizacji kobiecych na terenie Wielkiej Brytanii (Anglii, Irlandii Północnej, Szkocji i Walii). Bardzo skuteczna strategia lobbystyczna prowadzi sukcesywnie do przyjęcia ustawy, która nakazywałaby rządowi wprowadzenie harmonogramu rzeczywistej ratyfikacji Konwencji Stambulskiej. **Więcej informacji:** <http://icchange.co.uk/2017/04/28/iclaw/>

Próbę przeprowadzenia szerokiej kampanii w Wielkiej Brytanii podjęła koalicja organizacji o nazwie **End Violence Against Women (EVAW)**, inicjując projekt pod hasłem: **„W obronie interesów kobiet”**. Ma on na celu eksponowanie prawa do specjalistycznego wsparcia odpowiednich służb, co stanowi warunek konieczny opuszczenia przez kobiety i dziewczyny kręgu przemocy oraz odbudowy ich życia. Podczas gdy w Wielkiej Brytanii wciąż wzrasta liczba ofiar potrzebujących pomocy, kobiety i dziewczyny stale napotykają na bariery związane z jej otrzymaniem z powodu regularnego ograniczania funduszy na rzecz specjalistycznych ośrodków wsparcia i potrzebnych do realizacji fachowej opieki zasobów. **Więcej informacji:** <http://www.endviolenceagainstwomen.org.uk/>

PRZEMOC SEKSUALNA I MOLESTOWANIE SEKSUALNE

FAKTY

W każdej sekundzie jedna kobieta w UE powyżej 15 roku życia doświadcza nadużyć seksualnych.

W Szwecji **4 na 5** kobiet doświadczyło molestowania seksualnego od momentu ukończenia 15 lat.

Co **7** minut

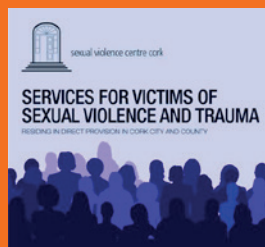
co najmniej jedna kobieta jest gwałcona we Francji. Dochodzi do ok. **205** gwałtów każdego dnia.

- **61%** osób z niepełnosprawnością doświadczyło molestowania seksualnego od momentu ukończenia 15 roku życia.
- **1 na 10** kobiet w Holandii w jakimś momencie życia doświadczyła gwałtu.
- Niemal połowa (**47%**) Maltańczyków uważa, że kobiety często kłamią albo przesadzają w swoich doniesieniach o molestowaniu lub gwałcie.
- Więcej niż połowa (**55%**) mieszkańców Rumunii wierzy, że stosunek seksualny bez consentu (świadomej zgody wszystkich uczestniczących w nim osób) może być usprawiedliwiony w szczególnych przypadkach takich jak bycie pod wpływem alkoholu lub tzw. wyzywający ubiór.
- **85%** kobiet w wieku 18-24 lat w Wielkiej Brytanii doświadczyło molestowania na ulicy, a **45%** doświadczyło go w formie niechcianego dotyku. Kobiety inne niż białe stają się przedmiotem silnych rasistowskich ataków, kiedy sprzeciwiają się molestowaniu.

HERSTORIA

Dovilė Masalskienė, ekspertka Obserwatorium EWL z Litwy, reprezentująca także [Women's Issues Information Centre](#) raportuje: „W Litwie przemoc seksualna ze strony partnerów życiowych stanowi tabu i w większości przypadków nie jest rozpatrywana jako przemoc, a raczej w kategoriach obowiązku małżeńskiego. W sytuacji, gdy przemoc domowa zostaje zgłoszona, przemoc fizyczna staje się przedmiotem deliberacji, ale nie dotyczy to przemocy seksualnej. Ofiary gwałtów wciąż są obwiniane i to jest główny powód, dla którego mają one opory, żeby zgłaszać przypadki gwałtu przedstawicielom władzy. Kiedy kobiety odważają się złożyć doniesienie, doświadczają powtórnej wiktyimizacji w trakcie procesu sądowego. Zdarzały się nawet przypadki, w których sam sędzia otwarcie winił ofiarę.”

KAMPAANIA

[Sexual Violence Centre w Cork](#) (Irlandia) oferuje wszechstronne wsparcie w codziennym życiu kobietom, które są ofiarami seksualnej przemocy i molestowania. W ostatnim czasie Centrum prowadziło kampanię w koalicji z ponad 70 organizacjami w celu aktualizacji [irländzkiego prawodawstwa w zakresie przestępstw seksualnych](#). Nowe prawo zostało przyjęte w 2017 roku i po raz pierwszy definiuje ono consent (przyzwolenie na stosunek seksualny) jako kategorię umocowaną prawnie. Dzięki działaniom lobbystycznym organizacji kobiecych pod auspicjami koalicji [Turn Off the Red Light](#) nowa legislacja objęła również pornografię dziecięcą, kazirodztwo, seksualizację dzieci, penalizując także korzystanie z usług seksualnych. **Więcej informacji:** <http://www.sexualviolence.ie>

PROSTYTUCJA

FAKTY

9 na 10 kobiet trudniących się prostytutką chciałyby odejść z tej branży, czując jednak, że to niemożliwe.

68%

osób zaangażowanych w prostytucję ma objawy zespołu stresu pourazowego w takim samym wymiarze jak weterani wojenni czy ofiary tortur.

od 60% do 90% prostitutek doznało w swoim życiu uprzedmiotowienia w postaci molestowania lub nadużycia seksualnego w okresie dzieciństwa.

Szeroko zakrojone paneuropejskie badania pokazują, że między 60% a 95% prostitutek doświadczyło gwałtu lub fizycznej przemocy.

- Bezbronne i dyskryminowane mniejszości częściej angażują się w prostytucję niż przedstawicielki większości populacji. Prawdopodobnie 98-99% prostitutek w Zurichu to obywatelki i obywatele Węgier, spośród których 80-85% stanowią romskie kobiety.
- We Francji dochody mogące wynikać z prostytucji wyceniane są na 252 do 370 milionów euro każdego roku.
- We Francji kobiety zaangażowane w prostytucję są 12 razy bardziej prawdopodobnymi sprawczyniami samobójstw niż ogół społeczeństwa.
- 54% klientów korzystających z prostytucji przejawia agresywne zachowania seksualne wobec własnych partnerek.

Marie Merklinger spędziła 3 lata w branży seksualnej w Niemczech z powodu finansowej desperacji. „Kiedy chciałam odejść, wiodące organizacje przekonały mnie, żebym została i rozwinęła lepszą strategię marketingową w zakresie sprzedawania samej siebie”. Mimo wszystko udało jej się odejść w 2011 roku, kiedy znalazła zatrudnienie poza sferą prostytucji. Gdy jednak straciła pracę, przytoczyła ją trauma, wprowadzając w stan poczucia bezradności, desperacji i depresji. Poszukiwała pomocy i osoby, z którą mogłaby porozmawiać, ale odkryła, że sprawa procedur obowiązujących w Niemczech, że nikt i nic nie jest w stanie jej pomóc. W Niemczech, gdzie prostytucja jest postrzegana jako realna praca, wsparcie nie jest dostępne. Marie jest obecnie członkinią [Space International](#), międzynarodowej sieci osób, które odeszły z branży seksualnej.

HERSTORIA

KAMPANIA

W 2013 roku 7 francuskich organizacji młodzieżowych wspólnie stworzyło sieć pod hasłem: „**Młodzież za penalizacją prostytucji**”, żeby włączyć perspektywę młodych ludzi do debaty publicznej dotyczącej prostytucji, i to w okresie, gdy Model Skandynawski był dyskutowany w kraju jako możliwe rozwiązanie prawne. „Organizacja feministyczna Osez le féminisme wyprodukowała krótkometrażowe, fabularne video pod tytułem: „**Prostytucja: praca jak każda inna?**”, by potępić normalizację prostytucji w kierunku uznawania jej za pracę seksualną (sex work). Młodzi uczestnicy i uczestniczki odegrali kluczową rolę w procesie wdrażania prawa o penalizacji w kwietniu 2016 roku, co zaowocowało uznaniem legalności pracy samej prostytutki, zapewniając jej wsparcie, jednocześnie penalizując wszelkie formy podlegania i czerpania korzyści z prostytucji innej osoby, jak również korzystania z usług prostitutek. Ustawa wprowadziła także szereg programów edukacyjnych promujących postawy równości i szacunku. **Więcej informacji:** <https://generationabolition.wordpress.com>

HANDEL KOBETAMI

FAKTY

- Kobiety stanowią **85%** ofiar handlu ludźmi prowadzonego w celu seksualnej eksploatacji i najczęściej są wykorzystywane do świadczenia usług prostytutki.
- Szacuje się, że jest ok. **140,000** ofiar handlu ludźmi o podłożu seksualnym w Europie, a 1/3 z nich pochodzi z Bałkanów.
- Europejskie badanie oparte na wywiadach pogłębionych z kobietami będącymi ofiarami handlu ludźmi wskazuje, że niemal wszystkie z nich (**95%**) doświadczyły fizycznej lub seksualnej przemocy w związku z traffickingiem, przy czym 3/4 respondentek doznało przemocy fizycznej, a **90%** mówi o doświadczeniu molestowania seksualnego.
- Badanie prowadzone w Europie w 2014 roku odnośnie usług seksualnych z perspektywy ofiar traffickingu, kobiet i dziewczyn, obrazują, że główną motywacją napędzającą zapotrzebowanie na ten rodzaj usług jest pragnienie kontroli.
- **80%** kobiet z Nigerii, które przybyły na łodziach do Włoch w pierwszej połowie 2016 roku zostało zmuszonych do prostytucji. W 2016, zarazem, **13,000** nieletnich bez opieki i ponad **5,300** nigeryjskich kobiet dotarło do Włoch.
- Handel ludźmi w stopniu nieporównanie większym dotyczy mniejszości i grup zagrożonych wykluczeniem takich jak mniejszości etniczne, migranci, osoby bezdomne, członkowie i członkinie społeczności LGBTQ oraz dzieci, które doświadczyły wykorzystywania seksualnego.

HERSTORIA

Urodzona w Nigerii Blessing straciła ojca w związku z czym, jako najstarsza córka, wspólnie z matką musiała zapewnić opiekę trzem młodszym braciom. W czasie, gdy odwiedzała swoją rodzinną wioskę, spotkała kobietę, która zaproponowała jej, żeby wyruszyła do Włoch, gdzie znajdzie pracę. Blessing przystała na to z chęci pomocy rodzinie. Kiedy tylko przybyła do Prato we Włoszech, Blessing została zmuszona do prostytucji i powiedziano jej, że zaciągnęła dług wartości 30,000 euro, który musi spłacić. Zapewniano ją także, że jej rodzina zostanie skrzywdzona, jeżeli odmówi. Inne młode kobiety zmuszone do prostytucji zaprowadziły Blessing na ulicę, udzielając jej instrukcji na temat tego, jak postępować z klientami i jakich stawek powinna wymagać. Pewnego dnia, gdy Blessing była sama w mieszkaniu, które zajmowała, uciekła, zebrząc następnie na ulicy o pieniądze na bilet kolejowy do Rzymu, gdzie zwróciła się o pomoc do organizacji kobiecej **Cooperative Be Free**, która wspiera ofiary handlu ludźmi we Włoszech.

KAMPANIA

Najnowsza francuska ustawa dotycząca prostytucji i handlu kobietami z kwietnia 2016 obejmuje pełne spektrum zjawiska, włącznie z przytłaczającą liczbą imigrantek zaangażowanych w prostytucję. Nowa ustawa uwzględnia czynnik zezwolenia na czasowy pobyt jako formę zabezpieczenia dla ofiar niebędących obywatelkami Francji, nawet jeżeli nie są one w stanie skonfrontować się i świadczyć przeciw sieci odpowiedzialnej za handel ludźmi i sutenerstwo. Wspomniany przepis jest rezultatem pracy lobbystycznej organizacji pozarządowych, które znają realia prostytucji i wspierają ofiary oraz osoby na drodze do poprawy swojego życia poza prostytucją. Zainicjowany przez wiodącą organizację ruch Mouvement du Nid, w ramach francuskiej koalicji **Abolition 2012**, gromadzącej ponad 60 organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet, odegrał kluczową rolę w upowszechnianiu głosów najbardziej bezbronnych i wykluczonych kobiet i dziewczyn w publicznej debacie. **Więcej informacji:** <http://www.abolition2012.fr>

PORNOGRAFIA

FAKTY

11 lat

to w Europie średni wiek pierwszego kontaktu z pornografią w Internecie.

2 na 3 kobiety w przemyśle pornograficznym doświadczają syndromu stresu pourazowego w takim samym stopniu, jak weterani wojenni czy ofiary tortur.

W KAŻDEJ SEKUNDZIE przemysł pornograficzny online zarabia ponad 2 700 €.

- Badania pokazują, że regiony o bardziej powszechnym dostępie do czasopism pornograficznych mają **wyższy współczynnik gwałtów**.
- Mężczyźni, którzy oglądają filmy pornograficzne, wykazują się większą tendencją do **usprawiedliwiania zachowań przemocowych wobec kobiet oraz przejawiają agresję seksualną, jak również częściej korzystają z płatnego seksu** niż inni mężczyźni.
- Badania dowodzą, że mężczyźni będący pod wpływem pornografii deklarują mniejszy poziom satysfakcji dotyczący fizycznej atrakcyjności swoich partnerek, doświadczeń seksualnych i poziomu uczuciowego zaangażowania oraz wykazują się większą tendencją do realizacji potrzeb seksualnych bez emocjonalnego zaangażowania.

HERSTORIA

W książce „Pimp State” (w wolnym tłumaczeniu: „Stan stręczycielstwa”, Kat Banyard, 2016), niegdysiejsza aktorka porno, Vanessa Belmont opowiada otwarcie o swoim doświadczeniu rasizmu i przemocy w przemyśle pornograficznym: „Powiedzieli mi: ‘Masz szczęście, że nie pracujesz dla Ghetto Gaggers (portal ukierunkowany całkowicie na czarną społeczność), dla czarnych dziewczyn jesteśmy znacznie podlejsi.’ Co za ulga! Nie zrozumcie mnie źle, niezależnie od tego wciąż dokonywali wobec mnie pewnych nadużyć. Nie chcę nadmiernie wchodzić w szczegóły, ale powiedzmy jedynie, że kiedy tylko skończyłam dane ujęcie, wyglądałam, jakby mnie pobito. Dobrze, że nie zostałam wytypowana do pracy na portalu ukierunkowanym na osoby czarnoskóre, ponieważ jeżeli tam stosunek do czarnych dziewczyn był podlejszy, mogę sobie tylko wyobrazić, jak wówczas mogłabym wyglądać po skończonych ujęciach. Jeśli to nie jest rasizm, to sama nie wiem, co nim jest”.

KAMPAANIA

Ponieważ pornografia promuje krzywdzące stereotypy w obrazowaniu mężczyzn i kobiet, Szwedzkie Lobby Kobiet razem ze swoimi organizacjami członkowskimi: **Unizon** i **Roks** rozwinęły kampanię: „**Porrfritt** (dosł. Wolne od pornografii)”. Celem kampanii jest uzyskanie zapewnienia rządu o rozpoznaniu szkodliwych skutków pornografii oraz stworzeniu przestrzeni społecznych wolnych od pornografii, m.in. szkół czy miejsc pracy bez dostępu do pornografii. SeminaRIA dotyczące szkodliwych skutków pornografii zostały już przeprowadzone i proklamowano manifest wskazujący na dotychczasową normalizację pornografii; kampania oferuje również akcje sprzyjające budowaniu społeczeństwa wolnego od pornografii. **Więcej informacji:** <http://sverigeskvinnolobby.se/en>

**PORR
FRITT**

JAK PRZERWAĆ KONTINUUM PRZEMOCY WOBEC KOBIET I DZIEWCZYN

FAKTY

9 na 10 młodych kobiet w Szwecji zauważa, że dostępne w mediach reklamy mogły powodować, że czuły się źle ze swoim wyglądem lub wagą i sprawiły, że coś chciały w sobie zmienić.

24%

W Unii Europejskiej kobiety stanowią jedynie 24% osób, o których słyszymy czy czytamy w mediach.

- Cyberprzemoc jest tak samo destruktywna dla kobiet jak przemoc fizyczna.
- W Europie 9 milionów dziewczyn doświadczyło jakiejś formy cyberprzemocy, odkąd ukończyły 15 lat.
- Przemoc w Internecie jest dużo bardziej rozpowszechniona w wymiarze interseksyjnego połączenia płci i młodego wieku: niemal 1 na 5 młodych kobiet w Słowenii doświadczyła cyberprzemocy w formie molestowania.
- Zaledwie 16% zdjęć w europejskiej prasie portretuje kobiety powyżej 45 roku życia.

HERSTORIA

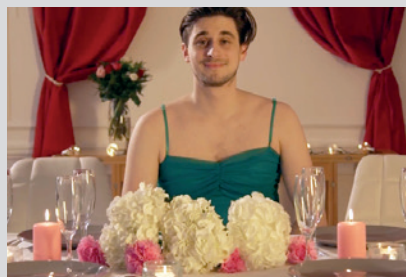
Świadectwo płynące ze [schroniska dla kobiet w Sigtuna](#) w Szwecji: „W kwietniu 2017 roku troje ludzi zostało osadzonych w więzieniu za zbiorowy gwałt oraz transmitowanie przerażającego ataku poprzez platformę Facebook Live. Materiały dokumentujące gwałt zostały udostępnione w zamkniętej grupie na Facebooku liczącej 60,000 członków. Szwedzki sąd miał szansę usłyszeć, że pozwany mężczyzna zachęcał swoich przyjaciół i śmiał się w trakcie rejestrowania gwałtu swoim telefonem. Wszyscy trzej mężczyźni w trakcie zeznań deklarowali, że są niewinni, dwaj z nich zapewniali, że seks był konsensualny i obstawali przy tym, że nie mieli świadomości, że ofiara nie życzy sobie publikacji materiałów online. Jednak prokuratorzy wykazali, że kobieta była mocno pijana i pod wpływem narkotyków, z czego mężczyźni musieli zdawać sobie sprawę. Sędzia Nils Palbrant orzekł: 'To niemożliwe, żeby osoba w takim stanie była zdolna do przyzwolenia na stosunek seksualny'. Mężczyźni zostali także skazani na wypłatę 335,000 szwedzkich koron (34,500 €) ofierze w formie odszkodowania.”

KAMPANIA

[Women European Coalition against media sexism](#)

(WECAMS) jest koalicją trzech europejskich organizacji kobiecych stawiających sobie za cel położenie kresu seksizmowi w mediach i reklamie: Donne in Quota we Włoszech, Object w Wielkiej Brytanii i Les Chiennes de garde we Francji. Wszystkie trzy grupy prowadziły kampanię przeciwko seksizmowi, uprzedmiotowieniu i dehumanizacji przedstawień kobiet w krajach ich działalności. Koalicja została stworzona, by wspólnie sprzeciwić się seksistowskim reprezentacjom kobiet na poziomie europejskim oraz obligować rządy poszczególnych krajów do podjęcia przełomowych kroków, włącznie z regulacjami prawnymi dotyczącymi sposobu przedstawiania kobiet w mediach i reklamie. Koalicja wystosowała petycję skierowaną do podmiotów UE z postulatem wzmocnienia mechanizmów prawnych przeciwdziałających seksizmowi w mediach.

Więcej informacji: <https://wecams.wordpress.com>

NADUŻYCIA DOTYCZĄCE SFERY INTYMNOŚCI, PRAW I ZDROWIA REPRODUKCYJNEGO KOBIEC

FAKTY

- W 21 wieku wciąż **nie wszystkie kobiety w Europie mogą cieszyć się pełnią praw reprodukcyjnych oraz dotyczących ich własnej seksualności**. Prawa kobiet w sferze intymności oraz zdrowia reprodukcyjnego zależą od kraju, w którym żyją oraz od prawa i warunków pobytu w wypadku imigrantek.
- Prawo do przerwania ciąży jest mocno ograniczone w **4** państwach członkowskich (Malcie, Cyprze, Irlandii i Polsce), a jego realizacja napotyka na pewne przeszkody także w kilku innych krajach.
- **7** państw w Europie wciąż wymusza sterylizację na osobach transpłciowych starających się o prawne potwierdzenie zmiany oznaczenia płci.
- Romskie kobiety, kobiety z niepełnosprawnością oraz osoby transgenderowe w Europie bywają zmuszane do poddania się sterylizacji, która stanowi poważne naruszenie integralności cielesnej, ograniczenie prawa wyboru do decydowania o własnym życiu reprodukcyjnym.
- We Włoszech **70%** ginekologów pracujących w publicznych szpitalach odmawia wykonania aborcji na podstawie klauzuli sumienia, wskutek czego prawa reprodukcyjne kobiet są tam mocno ograniczone.
- Surogacja stanowi formę globalnego handlu z udziałem dzieci i kobiet, powoduje eksploatację ciała kobiet i ich organów reprodukcyjnych.

HERSTORIA

Roma Rights Centre przekazuje słowa ofiary przemocy reprodukcyjnej: „W momencie, w którym dowiedziałam się, co się stało [chodzi o sterylizację – przyp. EWL], pomyślałam, że to dlatego, że jestem Romką. Mówiono nam, że romskie kobiety nie powinny w ogóle rodzić dzieci, pamiętam, jak pracownik socjalny mówił to mojej mamie, kiedy byłam małą dziewczynką. Było to bardzo niesprawiedliwe, ponieważ moja mama opiekowała się całą naszą szóstką samodzielnie. Ciężko pracowała przez całe swoje życie”.

KAMPANIA

Podczas gdy kwestia surrogacji jest dyskutowana w szeregu państw UE, feministyczne organizacje budują koalicję na poziomie narodowym, by zwiększać świadomość na temat rzeczywistego wymiaru surrogacji oraz dążyć do penalizacji wszelkich jej form. W Szwecji, Francji, Hiszpanii i Włoszech, wśród wielu innych krajów, tworzą się sieci służące oddaniu głosu ofiarom oraz wzmocnieniu fundamentalnych praw kobiet widzianych jako prawa człowieka. Hiszpańska sieć **Red Estatal contra el alquiler de vientres**, zrzeszająca ponad 60 organizacji kobiecych i ukierunkowanych na prawa osób LGBT demonstrowała w maju 2017 roku przeciwko surrogacji w Madrycie. **Więcej informacji:** <http://www.noalquilesvientres.com>

W Polsce w 2016 i 2017 roku kobiece organizacje i indywidualne osoby wsparły serię tzw. „Czarnych protestów”, mobilizując tysiące osób na terenie całego kraju do choćby symbolicznego zmanifestowania wściekłości wobec projektu ustawy, której wprowadzenie mogłoby spowodować niemal całkowity zakaz aborcji. Organizacje kobiece w całej Europie mobilizowały się w geście solidarności z kobietami z Polski w ich walce o zachowanie fundamentalnych praw kobiet do podejmowania decyzji odnośnie własnego ciała. Dla wsparcia ich postulatów, została wystosowana petycja na poziomie UE wzywająca polskie władze do promocji odrębnej ustawy, która wreszcie mogłaby zagwarantować przestrzeganie podstawowych praw reprodukcyjnych kobiet w Polsce.

Więcej informacji: <https://act.wemove.eu/campaigns/abortion>

PRZEMOC WOBEC KOBIET W MIEJSCU PRACY

FAKTY

- We Francji **39%** pielęgniarek jest regularnie narażonych na różne formy przemocy.
- Więcej niż połowa wszystkich kobiet w Wielkiej Brytanii i niemal $\frac{2}{3}$ kobiet w wieku 18-24 lat doświadczyło molestowania seksualnego w miejscu pracy.
- **80%** kobiet pracujących w dużych organizacjach we Francji konfrontowało się z seksistowskimi zachowaniami lub decyzjami, które miały wpływ na ich pewność siebie, dobrostan i wydajność.
- Niemal **1** na **2** respondentów z Węgier uważa, że dotykanie współpracownicy w niewłaściwy lub niechciany sposób nie powinno być nielegalne.
- W Europie **3** na **4** kobiety na stanowiskach kierowniczych doświadczyły molestowania seksualnego.

Projekt: **„Bezpieczne w domu, bezpieczne w pracy”** realizowany przez European Trade Union Confederation (ETUC) zbiera dane na podstawie wywiadów przeprowadzonych w ramach 11 drobiazgowych studiów przypadków opartych na paneuropejskich świadectwach przemocy związanej z płcią oraz molestowaniem w środowisku pracy, z uwzględnieniem także reperkusji przemocy domowej w miejscu pracy. Raport pokazuje, jak związki zawodowe oraz partnerzy społeczni naświetlali tę kwestię w negocjacjach, kolektywnych działaniach, budowaniu świadomości członków związków zawodowych oraz we współpracy z kobiecymi organizacjami zwalczającymi przemoc na tle płci. Raport punktuje dobre praktyki w miejscach pracy i wykazuje wartość dodaną działań związków zawodowych, innowacyjnego podejścia i negocjacji mających na celu wsparcie ofiar oraz tworzenie środowiska pracy wolnego od przemocy i molestowania. Celem działań jest również budowanie świadomości w szerszym kręgu społeczeństwa co do ważności systemowego włączenia perspektywy płci w obręb polityki przeciwdziałania przemocy i molestowaniu w pracy, jak również tworzenia rekomendacji dla rozwoju narodowych i ogónoeuropejskich strategii w tym zakresie, także na rzecz związków zawodowych i/lub partnerów społecznych uczestniczących w procesie.

Więcej informacji: <https://www.etuc.org>

MĘSKA PRZEMOC WOBEC KOBIET W IMIĘ TRADYCJI, SWOIŚCIE ROZUMIANEGO „HONORU” I RELIGII

- **51** milionów dziewczyn na świecie między 15 a 19 rokiem życia pozostaje obecnie w związku małżeńskim.
- W Wielkiej Brytanii **12** kobiet jest zabijanych każdego roku w wyniku przemocy dokonywanej w imię tradycji lub religii.
- **500,000** kobiet i dziewczyn w Europie doświadczyło okaleczenia narządów płciowych (z ang. FGM), a kolejne **180,000** każdego roku żyje w poczuciu realnego zagrożenia wspomnianym procederem.
- **1,428** wymuszonych małżeństw zostało odnotowanych w Wielkiej Brytanii w 2016 roku.
- Narodowe badanie w Szwecji wykazało, że 5%, czyli ok. **70,000** dziewczyn nie uważa, że ma prawo samodzielnego wyboru własnego partnera.
- Szacuje się, że **3,780** kobiet żyjących w Irlandii zostało poddanych procesowi okaleczenia narządów płciowych (FGM).
- **1** na **2** romskie kobiety o niskim poziomie wykształcenia wychodzi za mąż przed ukończeniem 16 roku życia

Belgijska sieć „Małżeństwo i Migracja” stanowi koalicję 15 organizacji zwalczających wspólnie wszelkie kontrowersyjne formy małżeństwa (wymuszone, młodzieńcze, aranżowane, tradycyjne, terapeutyczne), które mogą pozbawiać kobiety i mężczyzn elementarnej wolności wyboru własnego partnera. Sieć uruchomiła informacyjno-ostrzegawczą stronę internetową poświęconą wszelkim rodzajom małżeństw zawieranych pod przymusem i prowadzi infolinię pomocową. Istnienie sieci i jej upowszechnienie wspiera wdrażanie w Belgii prawa, które miałyby zakazywać zawierania wymuszonych małżeństw i tworzy bezpieczną przestrzeń dla kobiet i dziewczyn, gdzie ich głos może zostać wysłuchany i mogą one otrzymać pomoc.

Więcej informacji: <http://www.mariagemigration.org/index.php/fr/>

**MON MARIAGE
M'APPARTIENT**

SYSTEMOWA PRZEMOC MĘŻCZYŹN WOBEC Kobiet

PRZEMOC WOBEC KOBIEC W STREFIE OBJĘTEJ KONFLIKTEM

- W sytuacjach konfliktu mężczyźni stosują przemoc wobec kobiet jako rodzaj strategii albo broni wojennej; owocuje to uprzedmiotowieniem kobiet i sprowadzeniem ich do symbolu „podbitego terytorium”.
- W scenarii konfliktu lub krajobrazie po wojnie dziewczyny i kobiety, zwłaszcza pozostające w obozach uchodźczych, są szczególnie podatne na przemoc i wykorzystywanie seksualne.
- Wiele spośród uchodźczyń donosi, że niemal we wszystkich krajach, przez które musiały się przetransportować, doświadczały fizycznych nadużyć i eksploatacji ekonomicznej, zmuszane do seksu przez szmuglerów, członków służb porządkowych lub innych uchodźców.
- **75%** niepełnoletnich uchodźców i uchodźczyń doświadczyło przemocy lub napaści ze strony dorosłych na uchodźczym szlaku.

„Kobieta doznała fizycznej napaści ze strony ojca w kraju swojego pochodzenia, ponieważ wyszła za przedstawiciela innej religii. Jej ojciec był oficerem policji, więc nie mogła liczyć na obronę we własnym kraju. Dlatego zdecydowała się go opuścić. Przyjechała do Macedonii, prosząc o azyl. Władze odrzuciły jednak jej roszczenie. Obecnie jej sprawa jest rozstrzygana przed sądem konstytucyjnym, a ona sama przebywa w przytułku w Skopje. Miejsce stanowi zbiorczy budynek, w którym kobiety często bywają narażone na przemoc związaną z płcią. Przybytek nie jest dostatecznie oświetlony i bezpieczny dla kobiet, ma utrudniony dostęp do podstawowych sanitariatów, a opieka medyczna jest w nim ściśle reglamentowana. Inne kobiety także uskarżały się na zaczepki policjantów i pracowników społecznych centrum o charakterze seksualnym. Jednak wspomniane nadużycia nigdy nie pociągnęły za sobą właściwych procedur z uwagi na obawę kobiet o utratę prawa do azylu w związku z oficjalnym złożeniem zawiadomienia”.

Więcej informacji: Raport [EWL #womensvoices](#)

KOBIEC WOBEC SYSTEMU OPIEKI INSTYTUCJONALNEJ: W WIEZIENIACH, CENTRACH INTERWENCYJNYCH, PŁACÓWKACH RELIGIJNYCH

[Członkinie Czeskiego Lobby Kobiet](#) donoszą o sytuacji kobiet, które doświadczyły przemocy w ramach opieki okołoporodowej: „W czasie porodu i położu wiele kobiet w Czechach doświadcza przemocy ze strony personelu medycznego. Prawdopodobnie aż 25,000 kobiet każdego roku doświadcza nacięcia krocza bez żadnego medycznego uzasadnienia. Kobiety często znajdują się pod wpływem silnych środków i są poddawane innym zabiegom bez świadomego przyzwolenia na to z ich strony. Separowanie dzieci od matek na wielu oddziałach położniczych wciąż jest normą. Dane dotyczące jakości opieki okołoporodowej nie są dostępne dla opinii publicznej. Nie można mówić o instytucji społecznej położnej. W Czechach nie ma również zakładów prowadzonych przez położne.

W latach 1991-2001 seria konfliktów miała miejsce na terytorium byłej Jugosławii. W tych realiach przemoc wobec kobiet na tle etnicznym, seksualnym i ekonomicznym była bardzo radykalna, a gwałt uchodził za narzędzie „czystki etnicznej”. Ani międzynarodowe, ani lokalne postępowania sądowe będące konsekwencją omawianych wydarzeń nie koncentrowały się wystarczająco na różnych aspektach przemocy wobec kobiet, podobnie jak nie zabezpieczyły interesów ofiar. Organizacje kobiece w regionie powołały „Sąd Kobiet”, by osiągnąć sprawiedliwość także w kategoriach feministycznych. Wstrząsającym wydarzeniem było wystąpienie Sądu z maja 2015 roku w Sarajewie, Bośni i Hercegowinie, kiedy to kobiety zeznały publicznie na temat własnych doświadczeń przemocy seksualnej na tle etnicznym, jak również militarnych i ekonomicznych nadużyć w okresie wojennym obejmującym całą dekadę lat 90. Jak do tej pory miało miejsce 7 lokalnych spotkań świadków i 17 publicznych wystąpień w ramach Sądu Kobiet. Inne działania uwzględniają wsparcie kobiet ze strony grupy terapeutycznej, tworzenie solidarnej sieci ofiar, pisanie alternatywnej historii, filmowy dokument oraz publikacja książkowa. Nadzrędnym celem jest powołanie do życia lokalnych „miniatur” Sądu Kobiet, by móc zmierzyć się m.in. z: przemocą na tle etnicznym i dyskryminacją, zbrodniami wojennymi, wciąż pozostającymi bez zadośćuczynienia, zagrożeniem praw pracowniczych kobiet, militaryzacją codziennego życia.

Więcej informacji: <http://www.zenskisud.org/en>

- W Europie kobiety stanowią ok. 5% populacji osadzonych w zakładach karnych, jednocześnie blisko **90%** z nich doświadczyło przemocy ze strony mężczyzn na przestrzeni swojego życia.
- W Wielkiej Brytanii ponad **80%** więźniarek przebywa w placówkach zamkniętych z powodu działań niezwiązanych ze stosowaniem przemocy, takich jak kradzież w sklepie.
- **53%** kobiet w brytyjskich więzieniach doświadczyło w dzieciństwie molestowania.
- **28%** kobiet w Europie w wieku senioralnym doświadczyło przemocy na przestrzeni ostatnich **12** miesięcy.
- Kobiety z niepełnosprawnością żyjące w placówkach zamkniętych doświadczają dwukrotnie częściej molestowania niż te, które żyją poza instytucjami.

PRZEMOC I NADUŻYCIA WOBEC AKTYWISTEK PRAW KOBIECI

Obrótczynnie praw kobiet są poddane większemu ryzyku specyficznych form przemocy i nadużyć, bardziej narażone na uprzedzenia, wykluczenie czy odrzucenie niż mężczyźni występujący w tej samej roli.

14%

obrończyń praw człowieka płci żeńskiej padło próbom morderstwa, z której udało im się wyjść cało.

21%

wykorzystywano seksualnie.

29%

otrzymało groźby śmierci w przestrzeni publicznej.

65%

doświadcza psychologicznych problemów takich jak bezsenność czy depresja.

19%

było przedmiotem napaści.

9%

doznaje ciężkich zaburzeń psychicznych, z uwzględnieniem również prób samobójczych.

10%

doświadczyły przemocy seksualnej.

Członkinie **Węgierskiego Lobby Kobiet** donoszą: „W 2013 roku na Węgrzech rząd oraz przedstawiciele różnorodnych grup interesu i mediów rozpoczęli wspólnie zmasowaną kampanię przeciwko organizacjom pozarządowym działającym na rzecz demokratycznych standardów i praw człowieka, w tym także praw kobiet. Wspomniane organizacje zostały podstępem oskarżone o bycie „najemnikami Sorosa”, „lewackimi, fałszywymi NGO-sami”, „opłaconymi aktorami sceny politycznej”, „na usługach zagranicznych rządów”. W 2014 roku Węgierskie Lobby Kobiet (ang. HWL) oraz 3 organizacje członkowskie znalazły się na liście 13 podmiotów postrzeganych jako problematyczne dla rządu. Premier powołał ad hoc Rządowe Biuro Kontroli, które miało przeprowadzić audyt w 55 organizacjach. W 2015 roku HWL musiało się zmierzyć z audytem finansowym. Ataki na organizacje pozarządowe nasiliły się w 2016, kiedy rząd wydał kontrowersyjne i obraźliwe oświadczenie, oskarżając je o wspieranie nielegalnego szmuglowania imigrantów. W 2017 szkic ustawy „o transparentności organizacji otrzymujących zagraniczne finansowanie” został złożony w parlamencie. Ustawa nakazuje organizacjom otrzymującym zagraniczne finansowanie odnotowanie tego faktu w sądzie i umieszczenie informacji o tym we wszelkich publikacjach i materiałach. Gdy zostanie przyjęta, organizacje pozarządowe działające na rzecz praw kobiet poniosą tego dotkliwe skutki.”

Kampania prowadzona przez Kvinna till kvinna pod hasłem: **„Femdefenders”** eksponuje pracę i historie kobiet, które podważają patriachalne struktury oraz walczą o prawa kobiet i dziewczyn na całym świecie, pomimo narastającej wrogości i przemocy względem obrońców i obrończyń praw kobiet. W Dniu Obrońców Praw Człowieka w 2015 Kvinna till kvinna upubliczniła raport, oparty na badaniach w grupie 128 młodych obrończyń praw kobiet, odpowiadających uprzednio na pytania dotyczące doświadczonych przez nie groźb i przemocy, przejawów nacjonalizmu w kraju, jak również ich własnej możliwości wywierania wpływu na społeczeństwo i strategii, jakie stosują, by ich głos został usłyszany.

Więcej informacji: www.kvinnatillkvinna.se

Publikacja przygotowana dzięki finansowemu wsparciu Komisji Europejskiej w ramach programu „Prawa, Rowność i Obywatelstwo”(oryg. REG). Wyłączną odpowiedzialność za zawartość broszury ponosi Europejskie Lobby Kobiet, więc nie może być ona w żadnej mierze traktowana jako wyraz oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej.

Projekt zrealizowany dzięki finansowemu wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych Finlandii.

Wszystkie obrazy wykorzystano w publikacji na prawach Creative Commons.

Projekt we współpracy Europejskiego Lobby Kobiet z Radą Europejską. Wyłączną odpowiedzialność za treść w niniejszej publikacji ponosi Europejskie Lobby Kobiet, dlatego broszura nie może być traktowana jako wyraz oficjalnego stanowiska Rady Europy.

